

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด*
PARTICIPATORY ADMINISTRATION OF ACADEMIC AFFAIRS BASED
ON THE FOUR PRINCIPLES OF SANGHAVATTHU BY THE BASIC
EDUCATION COMMISSION OF THE OPPORTUNITY EXPANSION
SCHOOLS IN PATHUM RAT DISTRICT, ROI ET PROVINCE

วรวิทย์ บุญญาธิพิทักษ์¹, จิราภรณ์ ผันสว่าง², พระครูชัยรัตนการ³
Worawit Boonyatipitak¹, Jiraporn Phansawang², Phrakhuchairattanakorn³
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด^{1,2,3}
Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus^{1,2,3}
Email : worawit.boon@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 2) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 กลุ่มเป้าหมาย คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 90 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ PNI_{modified}

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล 2)ด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการวัดและประเมินผล รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้าน

การนิเทศการศึกษาด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 3. ข้อเสนอแนะมีดังนี้ 1) ควรเสียสละเวลาและแบ่งปันความรู้ เพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันสมัยและสอดคล้องกับท้องถิ่น 2) ควรร่วมกันพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีคุณภาพ จัดหางบประมาณ และส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น 3) ควรร่วมกันยกย่องนักเรียนที่มีผลการเรียนดี และร่วมออกแบบการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับท้องถิ่น 4) ควรร่วมกันเผยแพร่ผลงานที่ดีของโรงเรียน วางตัวเป็นกลางในการนิเทศการศึกษาและให้ข้อเสนอแนะด้วยความจริงใจ

คำสำคัญ : 1. การบริหารงานวิชาการ 2. การมีส่วนร่วม 3. หลักสังคหวัตถุ 4 4. คณะกรรมการสถานศึกษา

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the current and desirable conditions for Participatory administration of academic affairs based on the Four Principles of Sangahavatthu 2) to study the needs and necessities of Participatory administration of academic affairs based on the Four Principles of Sangahavatthu 3) to study the suggestions for Participatory administration of academic affairs based on the Four Principles of Sangahavatthu. The target group was 90 people of the Basic education commission of the Opportunity expansion schools in Pathum Rat District, Roi Et Province. The research tools were questionnaires, the statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and PNI modified.

The results showed that: 1. The current and desirable conditions for Participatory administration of academic affairs based on the Four Principles of Sangahavatthu was at a moderate level, sorted from the high to low average were: Learning resources development, Education supervision, Educational curriculum development, and Measurement and Evaluation. 2. The most demanding aspect were: Measurement and Evaluation followed by Educational curriculum development, Education supervision, and Learning resources development, respectively. 3. Recommendations were as follows: (1) should sacrifice time and share knowledge for as to conduct a school curriculums up-to-date and in accordance with local regulations (2) should jointly develop learning resources to be of quality, provided a budget and promote the use of local wisdom (3) should collectively commendation students who had good grades and jointly designed the measurement and evaluation in accordance

with the locality. (4) to publish the good works of the school, to be neutral in educational supervision, and sincerely give recommendations.

Keywords : 1. Administration of Academic Affairs 2. Participatory 3. Four Principles of Sangahavatthu 4. Education Commission

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคนที่รัฐต้องจัดให้เพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัย ให้มีความเจริญงอกงามทุกด้าน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาประเทศและเป็นรากฐานสำคัญในการปฏิรูปประเทศเพื่อการพัฒนาในระยะยาวให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559) ดังนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 จึงกำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้ได้ทุกคน ได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปีโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ซึ่งในการจัดการศึกษาทุกระดับต้องเน้นสร้าง ความร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล (สำนักงาน เลขาธิการวุฒิสภา, 2560) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้การพัฒนาการศึกษาสอดคล้องกับสภาพปัญหาและ ความต้องการของชุมชน โดยกำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องมีคณะกรรมการสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่และผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อทำหน้าที่กำกับส่งเสริม และสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาและพัฒนาการจัดการ ศึกษาให้มีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546) โดยเฉพาะการบริหารงาน วิชาการซึ่งถือเป็นหัวใจหลักของการจัดการศึกษาในโรงเรียน เพราะจุดมุ่งหมายของการบริหารงาน วิชาการอยู่ที่การสร้างผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรม และมีคุณสมบัติตามที่สังคมต้องการ งานวิชาการเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพและความสำเร็จของโรงเรียน (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, 2550) ดังนั้นจึง เป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่ต้องพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ โดยอาศัยการมีส่วนร่วม จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ให้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการจัดการศึกษาในรูปแบบ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้โรงเรียนมีความเข้มแข็งในการ บริหารจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลและประเมินผล เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพ (รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, 2557)

จากการศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการที่สอดคล้องกับนโยบายข้างต้นคือการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งการบริหารแบบมีส่วนร่วมจำเป็นต้องมีการตัดสินใจร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำงานร่วมกันในโรงเรียนนั้น ภาพลักษณ์ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องเปี่ยมด้วยคุณธรรมหลายประการจึงจะเอื้ออำนวยต่อการบริหารงานวิชาการ และการทำงานที่ประกอบด้วยคุณธรรมจะส่งผลให้องค์กรดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการดำเนินงาน คือ หลักสังคหวัตถุ 4 ซึ่งเป็นหลักธรรมที่ส่งเสริมการสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ก่อให้เกิดความสามัคคีและสันติสุขในสังคม ประกอบด้วย 1) ทาน คือ การเกื้อกูลกันด้วยการให้ หมายถึง การให้ การเสียสละ หรือ การเอื้อเพื่อแบ่งปันของๆ ตน เพื่อประโยชน์แก่บุคคลอื่น ไม่ตระหนี่ถี่เหนียว ไม่เป็นคนเห็นแก่ได้ฝ่ายเดียว 2) ปิยวาจา คือ การใช้วาจาประสานไมตรี หมายถึง การพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน พูดด้วยความจริงใจ ไม่พูดหยาบคาย ก้าวร้าว พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์และเหมาะสมกับกาลเทศะ 3) อัถถจริยา คือ การร่วมสร้างสรรค์อุดมการณ์ หมายถึง การสงเคราะห์ทุกชนิด หรือ การปฏิบัติในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น 4) สมานัตตตา คือ การร่วมทุกข์ร่วมสุขในทุกคราว หมายถึง การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอหรือมีความประพฤติเสมอด้านเสมอปลาย และเสมอในสุขทุกข์โดยรวมรับรู้ ร่วมแก้ไข ตลอดถึงวางตนเหมาะสมแก่ฐานะ ภาวะบุคคล เหตุการณ์และสิ่งแวดล้อม ถูกต้องตามธรรมในแต่ละกรณี (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), 2552)

จากการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยคณะกรรมการจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาบางแห่งขาดการประสานความร่วมมือ และไม่ได้ให้ความสำคัญกับการทำหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเท่าที่ควร นอกจากนี้ยังพบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการ ซึ่งมีขอบข่ายที่กว้างทำให้อาจไม่ทราบถึงวิธีการบริหาร และการเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย อีกทั้งความพร้อมของคณะกรรมการแต่ละท่านในการเข้ามามีส่วนร่วมก็อาจมีไม่มากนักจึงทำให้เกิดปัญหาที่แตกต่างกันออกไป ส่งผลให้การมอบหมายหน้าที่ การขอคำปรึกษาหารือ การสนับสนุน หรือการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนางานวิชาการไม่บรรลุผลเท่าที่ควร (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2, 2562)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการของโรงเรียนจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ดเพื่อให้ทราบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้นำหลักสังคหวัตถุ 4 ซึ่งเป็นหลักธรรมอันสำคัญ ที่ใช้เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจของกันและกัน ผูกไมตรีเอื้อเพื่อ เกื้อกูล และประสานใจกัน

มาใช้ในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมากขึ้นเพียงใด รวมทั้งศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นใดบ้าง เพื่อที่จะทำให้ปัญหาและอุปสรรคนั้นให้น้อยลงหรือหมดไป ก่อให้เกิดความสามัคคีและความสัมพันธ์อันดีงามระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและโรงเรียนมีการพัฒนาปรับปรุงการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอบุพมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

2.2 เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอบุพมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอบุพมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และลำดับความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลให้หน่วยงานทางการศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาใช้ในการวางแผนกำหนดเป็นนโยบายเพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.2 ข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอบุพมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ดกลุ่มเป้าหมายการวิจัยได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอบุพมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 10 โรงเรียน ซึ่งแต่ละโรงเรียนกำหนดให้มีคณะกรรมการจำนวน 9 รูป/คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551) รวมเป็น

จำนวนทั้งสิ้น 90 รูป/คนเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ 1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเติมคำ ระบุชื่อสถานศึกษา และตรวจสอบรายการ ประกอบด้วย เพศ อายุ และระดับการศึกษา 2) แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด 3) แบบสอบถามปลายเปิด เพื่อสอบถามข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ตั้งแต่ 0.67-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นด้านสภาพปัจจุบัน เท่ากับ 0.92 และด้านสภาพที่พึงประสงค์ เท่ากับ 0.91 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาคิดเป็นร้อยละ 100 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI_{modified})

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอบึงสามพัน จังหวัดร้อยเอ็ด

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอบึงสามพัน จังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวม

ด้าน ที่	การบริหารงาน วิชาการแบบ มีส่วนร่วมตาม หลักสังคหวัตถุ 4	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์			
		μ	σ	แปล ผล	อันดับ	μ	σ	แปล ผล	อันดับ
1	ด้านการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา	3.38	0.74	ปาน กลาง	3	4.48	0.55	มาก	3
2	ด้านการพัฒนาแหล่ง เรียนรู้	3.60	0.68	มาก	1	4.56	0.53	มาก ที่สุด	1

ด้าน ที่	การบริหารงาน วิชาการแบบ มีส่วนร่วมตาม หลักสังคหวัตถุ 4	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์			
		μ	σ	แปล ผล	อัน ดับ	μ	σ	แปล ผล	อัน ดับ
3	ด้านการวัดและ ประเมินผล	3.27	0.79	ปาน กลาง	4	4.45	0.55	มาก	4
4	การ นเทศ การศึกษา	3.53	0.74	มาก	2	4.54	0.55	มาก ที่สุด	2
โดยรวม		3.45	0.74	ปานกลาง	-	4.51	0.54	มากที่สุด	-

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง($\mu=3.45$, $\sigma=0.74$)เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลางถึงมากโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้($\mu=3.60$, $\sigma=0.68$)ด้านการนเทศการศึกษา($\mu=3.53$, $\sigma=0.74$)ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา($\mu=3.38$, $\sigma=0.74$)และด้านการวัดและประเมินผล($\mu=3.27$, $\sigma=0.79$)ตามลำดับ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด($\mu=4.51$, $\sigma=0.54$)เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้($\mu=4.56$, $\sigma=0.53$)ด้านการนเทศการศึกษา($\mu=4.54$, $\sigma=0.55$)ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา($\mu=4.48$, $\sigma=0.55$) และด้านการวัดและประเมินผล($\mu=4.45$, $\sigma=0.55$)

5.2 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ตารางที่ 2 ความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอ ปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม

ด้าน ที่	การบริหารงานวิชาการแบบ มีส่วนร่วมตามหลัก สังคหวัตถุ 4	ค่าเฉลี่ย สภาพ ปัจจุบัน (D)	ค่าเฉลี่ย สภาพที่ พึงประสงค์ (I)	I - D	PNI	ลำดับ ที่
1	ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.38	4.48	1.10	0.33	2
2	ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.60	4.56	0.96	0.27	4
3	ด้านการวัดและประเมินผล	3.27	4.45	1.18	0.36	1
4	ด้านการนิเทศการศึกษา	3.53	4.54	1.01	0.29	3
	โดยรวม	3.45	4.51	1.06	0.31	-

จากตารางที่ 2 พบว่า ด้านที่มีค่าดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ด้านการวัดและประเมินผล(PNI=0.36) รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา(PNI=0.33) ด้านการนิเทศการศึกษา(PNI=0.29) และด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ (PNI=0.27) ตามลำดับโดยเมื่อแยกพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้านพบว่า

1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ข้อที่มีค่าดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ(PNI=0.47) รองลงมา คือ คณะกรรมการสถานศึกษาเสียสละเวลาเข้าร่วมประชุมเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น (PNI = 0.36) และข้อที่มีค่าดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาด้วยความจริงใจ(PNI=0.26)

2) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พบว่า ข้อที่มีค่าดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างต่อเนื่อง(PNI=0.32) รองลงมา คือ คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมจัดหาและสนับสนุนสื่อเทคโนโลยีสำหรับการเรียนการสอนที่ทันสมัย (PNI=0.31) และข้อที่มีค่าดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมเป็นวิทยากรภายนอกเพื่อแบ่งปันความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับนักเรียนโดยไม่หวังผลตอบแทน(PNI=0.21)

3) ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า ข้อที่มีค่าดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมจัดทำระเบียบการวัดและการประเมินผลที่สอดคล้องกับหลักสูตรและสภาพท้องถิ่น(PNI=0.42) รองลงมา คือ คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมพิจารณาตัดสินผลการเรียนของนักเรียนเมื่อสิ้นปีการศึกษา ด้วยความซื่อสัตย์ตรงไปตรงมา และไม่ลำเอียง (PNI=0.40) และข้อที่มีค่าดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ของครูให้สอดคล้องกับการวัดและประเมินผล วิสัยทัศน์ของสถานศึกษาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร (PNI=0.31)

4) ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า ข้อที่มีค่าดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมยกย่องเชิดชูเกียรติ และเผยแพร่ผลงานวิชาการของครูและนักเรียน(PNI=0.32) รองลงมา คือ คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในให้สัมพันธ์กับความต้องการของครูและนักเรียน(PNI=0.31) และข้อที่มีค่าดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือคณะกรรมการสถานศึกษาใช้ถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน และจริงใจในการนิเทศการศึกษา(PNI=0.26)

5.3 ผลการศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอบึงสามพัน จังหวัดร้อยเอ็ด สรุปได้ดังนี้ 1)ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาควรร่วมกันศึกษาหลักการ จุดหมาย และโครงสร้างหลักสูตร ควรมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และเข้าร่วมประชุมเพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยอยู่เสมอควรร่วมกันระดมความคิด โดยนำข้อมูลและความรู้จากท้องถิ่นไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่นและควรส่งเสริมความเสมอภาคในการแสดงความคิดเห็น 2)ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ควรเสียสละเวลา กำลังกาย กำลังทรัพย์ และความรู้ เพื่อร่วมกันพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีคุณภาพ ควรมีส่วนร่วมในการจัดหางบประมาณ เพื่อนำไปใช้พัฒนาแหล่งเรียนรู้ควรร่วมกันส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอนให้มากขึ้น ควรมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการใช้งานแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกและควรส่งเสริมให้ชุมชนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นของตนเอง 3) ด้านการวัดและประเมินผล ควรร่วมกันส่งเสริม ให้กำลังใจ และยกย่องชมเชยนักเรียนที่มีพัฒนาการด้านการเรียนที่ดีอย่างต่อเนื่องควรมีส่วนร่วมในสื่อสารกับผู้ปกครอง เพื่อดูแลช่วยเหลือ นักเรียนร่วมกันและควรมีส่วนร่วมในการออกแบบการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น และ 4) ด้านการนิเทศการศึกษาควรมีส่วนร่วมในการแนะนำ ชื่นชม และเผยแพร่ผลงานที่ดีของครูและนักเรียนต่อชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างขวัญกำลังใจควรรับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่าย และการวางตนเป็นกลางในการนิเทศการศึกษาควรร่วมกันให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของสถานศึกษาด้วยความจริงใจและควรมีส่วนร่วมในการประสานงานกับทุกภาคส่วนในชุมชน เพื่อช่วยเหลือครูในการพัฒนางานวิชาการอย่างเป็นระบบ

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย มีประเด็นที่น่าสนใจและสามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

6.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอบึงสามพัน จังหวัดร้อยเอ็ดสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปหาลดต่ำสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษาด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและด้านการวัดและประเมินผล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ โดยนำหลักสังคหวัตถุ 4 ซึ่งเป็นหลักธรรมอันสำคัญที่ช่วยสร้างความสงบสุขสมานสามัคคี สร้างความเกื้อกูลกัน สร้างความผูกมิตรรักใคร่กลมเกลียว และเชื่อมสัมพันธ์กันของคนในสังคม มาใช้เป็นแนวทางในการทำงานส่งผลให้การทำงานร่วมกันเป็นไปด้วยความราบรื่นและนำไปสู่ผลสำเร็จได้อย่างมีคุณภาพ นอกจากนี้ในปัจจุบันสถานศึกษาทุกแห่งได้มีการปรับปรุงแนวทางการบริหารงานให้สอดคล้องกับแนวทางในการปฏิรูปการศึกษา คือ มุ่งส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของทุกภาคส่วน เพื่อให้การจัดการศึกษามีความสอดคล้องกับบริบท ความต้องการของผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน ส่งผลให้คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอาทิตย์ โพนศรีสม (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ด้านวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ด้านวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านสภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และด้านสภาพปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับมาก และ คงคา วงศ์อำมาตย์ (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัจจุบันการบริหารจัดการงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขนาดเล็กโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดถึงมากที่สุด โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปหาลดต่ำสุด ได้แก่ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษาด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและด้านการวัดและประเมินผล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนต่างคาดหวังที่จะนำหลักสังคหวัตถุ 4 มาผสมผสานและประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมให้มากขึ้น เพื่อให้การทำงานร่วมกันเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เนื่องจากทานทำให้เอื้อเพื่อแบ่งปันปิยวาจาทำให้พูดในสิ่งที่ เป็นประโยชน์อรรถจริยาทำให้กระทำแต่ในสิ่งที่ดีงาม และสมานัตตตาทำให้วางตนเหมาะสมแก่ฐานะ ผู้บริหารที่ยึดหลักธรรมข้อนี้จะสามารถยึดเหนี่ยวจิตใจและประสานบุคคลภายในองค์กรให้เกิดความ

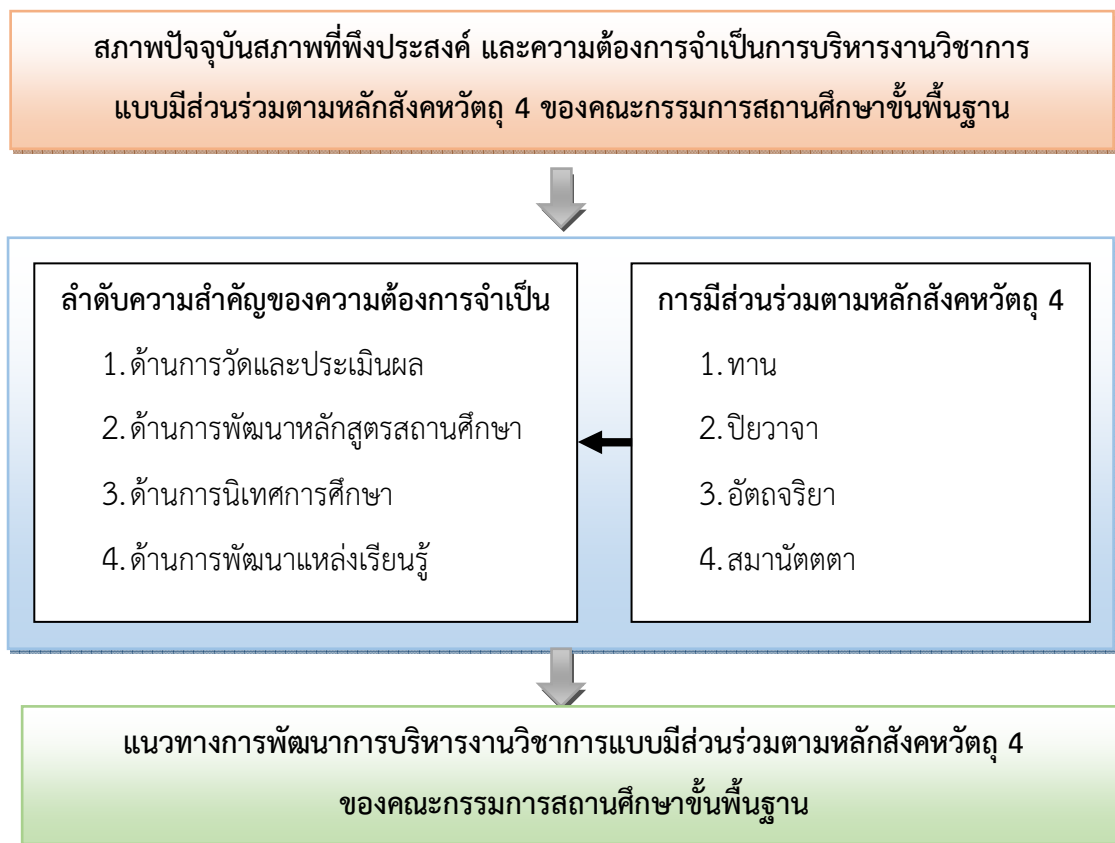
สามัคคีกัน ทำให้การทำงานเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ ประดิษฐ์ ศีลาบุตร (2554) กล่าวว่า สังคหวัตถุ 4 เป็นหลักธรรมที่สามารถเสริมสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ทำให้ทุกคนในสังคมมีความรักใคร่ปรองดองกัน นอกจากนี้ในปัจจุบัน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนใหญ่ได้รับคัดเลือกจากผู้มีความรู้ความสามารถและเป็นที่ ยอมรับในชุมชน ทำให้มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองและเกิดความตื่นตัวที่จะเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อมมากขึ้น เช่น การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น การร่วม ระดมทรัพยากรทางการศึกษา จัดสร้างแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชะโลม คุ่มวงษ์ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความร่วมมือของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปทุมธานีผลการวิจัย พบว่าความร่วมมือของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ งานวิจัยของ เปรมปวีร์ รักความซื่อ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ 4 โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี กลุ่ม 1 ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้นำชุมชนที่มีต่อการ บริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ 4 โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วน จังหวัดนนทบุรี กลุ่ม 1 ภาพรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก

6.2 การศึกษาความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลัก สังคหวัตถุ 4 ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์สูงกว่าสภาพปัจจุบัน ในทุกด้านและทุกประเด็น โดยด้านที่มีค่าดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น มากที่สุด คือ ด้านการวัดและประเมินผล รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้านการ นิเทศการศึกษาและด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามลำดับแสดงให้เห็นว่าในปัจจุบันการบริหารงาน วิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการวัด และประเมินผลยังมีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่นๆ และคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความต้องการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในด้านนี้เพิ่มมากขึ้นทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การวัดและประเมินผลเป็นองค์ประกอบสำคัญในการตรวจสอบว่าหลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้แล้ว ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจน้อยเพียงใด และเป็นข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อทั้งผู้เรียน ครู ผู้บริหาร และผู้ปกครอง ในการวางแผนการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมากขึ้น อีกทั้งเป็นข้อมูลที่ใช้ สะท้อนคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนต่อชุมชนได้เป็นอย่างดี ดังนั้นสถานศึกษาต้องเปิด โอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ตลอดจนจ นร่วมอภิปรายในเวลาประชุม เพื่อให้การพัฒนาด้านการวัดและประเมินผลมีประสิทธิภาพและ สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นมากขึ้น สอดคล้องกับ เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553) กล่าวว่า การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจะส่งผลให้การศึกษาประสบผลสำเร็จ และ จิราภรณ์ ผันสว่าง (2562) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างบรรยากาศในการทำงานให้มีความ

ไว้วางใจซึ่งกันและกัน โดยต้องเข้าใจถึงความสำคัญของดุลยภาพระหว่างคุณลักษณะกับความรู้ ทั้งด้านความรู้แห่งตน ด้านแบบแผนความคิดอ่านด้านวิสัยทัศน์ร่วมกัน และด้านการเรียนรู้ของทีม ซึ่งจะสามารถที่จูงใจ ชักนำ หรือชี้แนะให้สมาชิกของกลุ่มรวมพลังเพื่อปฏิบัติภารกิจต่างๆ ของกลุ่มให้สำเร็จได้ นอกจากนี้ ประดิษฐ์ ศิลปบุตร (2554) กล่าวว่า หากผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานำหลักสังคหวัตถุ 4 มาปฏิบัติจะสามารถเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันในการทำงาน ส่งผลให้การทำงานราบรื่น ก่อเกิดความเชื่อมั่น ศรัทธา และความสามัคคี สอดคล้องกับงานวิจัยของเปรมปวีร์รักความซื่อ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ 4 โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี กลุ่ม 1 ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้นำชุมชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

7. องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ที่ใช้ในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด ดังภาพที่ 1



ภาพที่ 1 องค์ความรู้ในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4

จากภาพที่ 1 สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ดผู้บริหารต้องให้ความสำคัญและกำหนดนโยบายที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในด้านการวัดและประเมินผลเป็นลำดับแรก รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามลำดับ โดยการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการบริหารงานและการทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานราบรื่น เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายและเป้าหมายการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็นรูปธรรม นำไปสู่การปฏิบัติได้จริง ด้วยการกระตุ้นให้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และนำข้อเสนอแนะของคณะกรรมการไปสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง โดยให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมด้านการวัดและประเมินผลเป็นลำดับแรก รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามลำดับ

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 สถานศึกษาควรจัดการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ให้แก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถนำหลักการไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการปฏิบัติงานร่วมกัน

8.2.2 สถานศึกษาควรส่งเสริมความเสมอภาคให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้มีส่วนร่วมพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตร และสอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในขอบข่ายของงานวิชาการด้านอื่นๆ เช่น การพัฒนากระบวนการเรียนรู้การแนะแนวการศึกษาการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ เป็นต้น

8.3.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการให้มีคุณภาพมากขึ้น

9. บรรณานุกรม

- คงคา วงศ์อำมาตย์. (2559). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จิราภรณ์ ผันสว่าง. (2562). ผู้นำกับการเป็นนักบริหารการศึกษามืออาชีพ Professional Education Leadership. มหาสารคาม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชะโลม คุ่มวงษ์. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ประดิษฐ์ ศิลาดุตร. (2554). สถานศึกษากับชุมชน. ศรีสะเกษ : มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
- เปรมปวีร์ รักความซื่อ. (2560). การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ 4 โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี กลุ่ม 1. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2552). พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. (2550). การจัดและการบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2553). การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม: ประชาชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและราชการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี : บุ๊ค พอยท์.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2557). การบริหารวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. พิมพ์ครั้งที่ 5. สงขลา : ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. (2562). รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2562. ร้อยเอ็ด : กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). แนวทางการดำเนินงานการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2560). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560**. กรุงเทพฯ : กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.

อาทิตย์ โพนศรีสม. (2560). **การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ด้านวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัมหาสารคาม.